

فصلنامه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ادبیات و علم انسانی دانشگاه ارومیه، سال اول، شماره سوم، ۱۳۸۶ ارومیه

تحقیق و تقلید در کلام شمس و مولانا

دکتر محمدمیر عبیدی‌نیا*

لقمان فتحی**

چکیده

در این مقاله ابتدا دو چهره‌ی نامدار عرفان در قرن هفتم یعنی مولوی و شمس به صورت مختصر معرفی شده‌اند، سپس معانی لغوی و اصطلاحی تحقیق و تقلید ذکر شده است. آن‌گاه تحقیق و تقلید در کلام شمس و مولانا براساس مقالات شمس و مثنوی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است؛ در نتیجه ابتدا دیدگاه شمس در مورد تقلید ناآگاهانه و آگاهانه بررسی می‌گردد سپس تقلید و آفات زبان‌بار آن از نظرگاه مولوی مطرح می‌شود، و در انتها نقطه نظرهای شمس و مولوی در مورد تفاوت علوم تحقیقی و تقلیدی به گونه‌ای مقایسه‌وار بیان خواهد شد.

کلید واژه: تحقیق، تقلید، مولوی، شمس، عرفان، تصوّف

۱- مقدمه

۱-۱- شمس تبریزی

قرن هفتم عصر توسعه و اعتلای عرفان و تصوّف و بازتاب درخشان آن در ادب فارسی است، و ستارگان نامداری در این قرن در آسمان ادب و عرفان ظهور کردند. یکی از این چهره‌های درخشان شمس تبریزی است، آن عارف وارسته‌ای که آتش در خرمن جان مولانا زد و با ورودش به قونیّه مسیر زندگی او را تغییر داد و او را از فقه و علوم تقلیدی به علوم تحقیقی و

* استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ارومیه

** دانش‌آموخته‌ی دوره‌ی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی دانشگاه ارومیه